

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3262/2021. (VI. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.91/2020/17. számú ítélete és a Tatabányai Járásbíróság 31.B.357/2017/74. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.91/2020/17. számú ítélete és a Tatabányai Járásbíróság 31.B.357/2017/74. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az elsőfokú bíróság az indítványozót mint az alapul fekvő büntetőügy terheltjét bűnösnek mondta ki ügyvédi visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt, ezért halmazati büntetésül 3 év börtön fokozatú szabadságvesztés büntetésre, 5 év közügyektől eltiltásra, 5 év ügyvédi foglalkozástól eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztésből az indítványozó legkorábban a kétharmad részét követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Az eljárás során lefoglalt ügyvédi meghatalmazás papírlap lefoglalását megszüntette és megállapította, hogy az iratok részét képezi. Kötelezte továbbá az indítványozót a magánfelek részére kártérítés és annak törvényes késedelmi kamata, valamint bűnügyi költség állam javára történő megfizetésére.
- [4] Az indítványozó és védője fellebbezése folytán eljáró Tatabányai Törvényszék ítéletével az elsőfokú ítéletet akként változtatta meg, hogy az indítványozó terhére rótt egyik vagyon elleni bűncselekményt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő sikkasztás büntettének minősítette. A másodfokú bíróság az indítványozóval szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát két évre enyhítette; a szabadságvesztés végrehajtását öt évi próbaidőre felfüggesztette. Mellőzte továbbá a közügyektől eltiltásra vonatkozó rendelkezést, a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést a szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén alkalmazandónak mondta ki. Egyes magánfelek polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította, míg más magánfél részére fizetendő kártérítés összegét az elsőfokú bíróság által megállapított összegtől eltérő összegben határozta meg, ezt meghaladóan a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. A fentieken túl az indítványozót illeték és bűnügyi költség megfizetésére kötelezte.
- [5] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – illetve annak hiánypótlásra történt felhívását követő kiegészítésében – a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 11.Bf.91/2020/17. számú ítélete és a Tatabányai Járásbíróság 31.B.357/2017/74. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, valamint 25. cikk (4) bekezdésével.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részkövetelménye – a bírói pártatlanság – sérelmét az alábbiak szerint állította. Az indítványozó szerint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) egyértelműen meghatározza a járásbíróság és a törvényszék hatásköreit, így azt is, hogy a törvényszék mely ügyekben jár el első fokon, illetve kimondja, hogy az első fokon a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyekben másodfokon a törvényszék jár el.
- [7] Előadása szerint a büntetőügyekben a vád tárgyává tett cselekmények a Be. vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően nem tartoznak törvényszéki hatáskörbe, ehhez képest a Tatabányai Járásbíróság – megismételt eljárás

során hozott – ítéletét olyan bíró hozta, aki ténylegesen a Tatabányai Törvényszék bírója, és egyúttal a Büntető Kollégium vezetője. Álláspontja szerint ez azt eredményezte, hogy valójában a törvényszék járt el járásbírói hatáskörben első fokon, míg a fellebbezés alapján szintén a törvényszék járt el, és változtatta meg az egyébként kollégiumvezető – tehát az indítványozó szerint másodfokon ügyelostást végző és más bírókat érintő adminisztratív feladatokat is ellátó – törvényszéki bíró ítéletét. Az indítványozó szerint ez az ellene lefolytatott büntetőeljárás egyszintűvé, horizontálissá válását jelenti, ami a jogorvoslathoz való jogot formálissá teszi, illetve a pártatlansággal kapcsolatos aggályokat is felvet. Az indítványozó szerint a kollégiumvezető az adott ügyszakban eljáró bírókkal kapcsolatosan adminisztratív, igazgatási jogkörökkel is bír, ügykiosztásra jogosult, így szerinte már korábban, mind az első, mind a megismételt eljárásban is foglalkoznia kellett az üggyel, és az eljárás elhúzódása (közel 6 év) is hozzájárulhatott, hogy magára osztotta az ügyet, annak ellenére, hogy az nem másodfokú hatáskörbe tartozott, hanem járásbírói eljárásban kellett volna elbírálni első fokon. A fentiekre tekintettel az indítványozó elfogultsági kifogást nyújtott be a Tatabányai Törvényszék minden bírójával szemben, melyet a Tatabányai Törvényszék egy másik, büntető ügyszakban eljáró tanácsa utasított el, két héttel a másodfokú ítélet meghozatala után.

- [8] Minderre tekintettel véleménye szerint sérült a tisztességes bírósági eljárás részelemét jelentő pártatlanság elve, valamint a jogorvoslathoz való joga.
- [9] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [10] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [11] 4.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezés *b)* és *e)* pontjai alapján az indítványozónak meg kell jelölnie az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint indokoltatást kell előadnia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem adott elő olyan indokoltatást, amely alkotmányjogilag értékelhető módon támasztja alá a támadott bírói döntések és a törvény előtti egyenlőség vélt sérelme közötti összefüggést. E tekintetben tehát az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában megjelölt kritériumainak nem felel meg, így azt az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta.
- [13] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [14] Az indítványozó többek között az Alaptörvény bírósági szervezet többszintűségét deklaráló 25. cikk (4) bekezdésére is hivatkozott alkotmányjogi panaszában. Ez a rendelkezés azonban nem tartalmaz az indítványozó számára az Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alappal hivatkozni nem lehet. Erre figyelemmel az alkotmányjogi panasz – az említett alaptörvényi rendelkezés tekintetében – érdemi elbírálásra nem alkalmas.
- [15] 4.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve

- 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [16] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése kapcsán az indítványozó azt sérelmezte, hogy ügyében olyan bíró járt el első fokon, aki egyébként a Tatabányai Törvényszék büntető kollégiumának vezetője, ami megkérdőjelezi az elfogulatlanságát, valamint a jogorvoslathoz való jogot formálissá teszi. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az indítvány alapján vizsgálta, hogy a támadott bírósági döntések a tisztességes bírósági eljárás részét képező pártatlanságot és – ezzel összefüggésben – a jogorvoslathoz való jogot sértik-e.
- [17] Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy a kizárásra vonatkozó alkotmányos követelmények csak arra vonatkoznak, ha ugyanaz a bíró különböző eljárási szakaszokban hoz bírói döntést {lásd például: 3342/2017. (XI. 20.) AB határozat, Indokolás [45]; 3096/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [10]; legutóbb: 3119/2021. (IV. 14.) AB végzés, Indokolás [15]}. A Be. 14. § (3) bekezdés *b)* pontja is annak a bírónak a másodfokú eljárásból való kizárásáról rendelkezik, aki az ügy elsőfokú elbírálásában részt vett. A konkrét ügyben az első fokon eljáró bíró nem vett részt a másodfokú eljárásban, a másodfokon eljáró tanácsnak nem volt tagja. Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá: a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az indítványozó által a Be. 14. § (1) bekezdés *e)* pontja alapján benyújtott kizárási kifogást – a Be. 14. § (2) bekezdésében foglaltakat figyelembe véve – az ügydöntő határozat meghozataláig lehetett volna bejelenteni; erre az okra alapított kizárás iránti kifogás a másodfokú eljárásban már nem terjeszthető elő. A törvényszék egyéb kizárási okot sem észlelt az ügyben, így az indítványozó kifogását nem találta alaposnak.
- [18] A fentieknek megfelelően az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak.
- [19] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjában, 29. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [20] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/46/2021.

